

Magt vilde handle uretfærdigt, hvis den ikke gav denne Afgang. Nu kan man sige: Men er der dog ikke særegne Hensyn, som gjøre, at Staten netop i dette Tilfælde maatte være berettiget til uden Videre, saaledes som det er skeet ved Loven, som den er vedtagen ved 2den Behandling, at afgjøre Spørgsmaalet paa den Maade, at man siger: Disse Indskrænkninger vedblive, ogsaa efterat Fæstningsværkerne ere blevne nedlagte. Det skulde være Hensynet til Statskassens Interesse, der skulde bevirke dette. Min ærede Nabo har bemærket, at han vilde være meget tilbøielig til at give Afgang til at faae Spørgsmaalet afgjort ved Domstolene, naar Endringsforslaget af Udvalgets Mindretal var blevet stillet saaledes, at det var blevet begrændset til at angaa enkelte Ciere, som i særegne Forhold kunde have eller formene at have en Ret til at blive frie for at hde noget Vederlag for Indskrænkningens Ophævelse. Jeg troer, at denne Udtalelse i Grunden vil falde sammen med den, at der ikke kunde være Tale om at aabne nogen Cier Afgang til at faae Spørgsmaalet afgjort ved Domstolene; thi hvilke skulde disse særegne Forhold være, som man saaledes skulde kunne nævne? Det Æneste, man kunde udelukke, var i Grunden Lovgivningen; thi Afskomsdocumenter og de særlige Forhold, som ellers i Tidernes Løb maatte have udviklet sig, kunne ikke betegnes anderledes end som Afskomsdocumenter og særlige Forhold, og tænk Dem nu, om det vilde være muligt at gjøre anvendelige kun paa enkelte Ciere netop saadanne Forhold, saadanne Afskomsdocumenter, som omfatte saa godt som alle Ciere. Altsaa dette lader sig ikke gjøre; men, sagde min ærede Nabo, det er betænkeligt at henvise saadanne Sager til Domstolene, og jeg vil rigtig nok sige, at den Maade, hvor paa min ærede Nabo udtalte sig, hverken var særdeles smigrende for Domstolene eller for Lovgivningen. Lovgivningen maatte altsaa antages ikke at indeholde Regler hverken med Hensyn til disse Forhold eller med Hensyn til alle de beslagtede Servitutforhold, som der kunde være Spørgsmaal om, naar det skulde kunne gaae, som han meente, at man under Mangel paa Lovbestemmelser ved Domstolene maatte gaae frem efter almindelige Retsgrund-

ætninger, efter philosophiske Betragtninger, hvilket vilde bevirke, at man vilde være udsat for, at det Hele vilde falde sammen, fordi Domstolene efter deres philosophiske Retsanskuelse kunde komme til Resultater, med hvilke man slet ikke kunde være tjent. Men det er ikke rigtigt, at vor Lovgivning paa dette Omraade skulde mangle tilstrækkelig veiledende Regler for at bedømme, hvad der maatte anses for at være gjældende Ret; skulde det gjælde, som han anførte med Hensyn til Servituterne her for Fæstningsværkernes Vedkommende, vilde jeg sige, at saa vare Manglerne ligesaa store i vor Lovgivning, hvor der er Spørgsmaal om alle de øvrige underordnede Servituter; thi vi have ikke nogen almindelig Regel i vor Lovgivning, men vi have mange spredte Bestemmelser lige fra, hvad der gjælder Tagdrypservituten til mangfoldige andre af de store Servituter. Jeg troer derfor, at man i høi Grad vilde miskjende Lovgivningens Indhold og Domstolenes Evne til at finde Lovgivningens Villie gennem dens Bestemmelser, naar man vilde gjøre gjældende, at man ikke skulde kunne henvise uden Frygt for Domstolenes Afgjørelse saadanne Spørgsmaal til Domsmagten. — Jeg bemærkede før, at det, som skulde være Hovedsagen, var jo — og det blev ideligt og ideligt fremført under Sagens foregaaende Behandling — Hensynet til Statskassens Tarv. Jeg skal naturligviis ikke komme tilbage paa det almindelige Spørgsmaal om Vederlag eller ikke Vederlag; jeg kan ikke bifalde, men jeg kan forstaae, at man ved Sagens anden Behandling kom til at stemme for Loven, som den nu foreligger, at man altsaa der har udtalt: Staten kan ikke indlade sig paa dette Forhold uden ligefrem at bestemme, hvad der skal afløses. Men det stiller sig ganske anderledes, naar dette staaer i Loven, og man saa spører til, at Vedkommende skal have Afgang til at faae Spørgsmaalet afgjort ved Domstolene; thi hvor overbeviist end Staten spører sig om, at den har Ret til at fordrø Indskrænkningerne vedligholdte og at faae Vederlag, er det klart, at Staten ikke kan sige det, saafremt Domstolene maatte erklære, at den ikke havde Ret dertil; den vil ikke sige: Af Hensyn til Stats-